

Verdens flyktningsituasjon ved Europas strender

Av Halvdan Haugsbakken

Den risikable båtreisen for en papirløs afrikaner til Europa har som regel to utfall - død eller opphold i "lukkede mottak". Noen har sittet isolert i opp til fem år.

Flukt fra en konfliktsone på det nordafrikanske kontinentet til Europa er en utrolig ferd. De som legger ut på den, setter utvilsomt livet sitt på spill. Ferden starter sjelden ved Afrikas kyst vendt mot Europa, en kyststripe som har Middelhavet som siste, endelig grense mot europeisk frihet. Som regel starter den i avsenderlandet, som kan være Sudan, Somalia, Etiopia eller Eritrea. Flyktninger forteller at de bruker mellom ett til tre år på å nå Europa, og reiser gjennom fjell og ørken for å unnsnippe forfølgelse. De har lite med seg, går opp til 20 timer i døgnet, og navigerer etter stjerner og solens posisjon på himmelen for å nå den sundanesiske grensen, om reisen for eksempel starter i Eritrea.

Fra Sudan til den libyske kysten går ferden i lastebil eller buss, før man omsider må sette sine føtter i en liten fiskebåt sammen med mange andre ukjente. Å ta båten til Europa er som å spille russisk rullett med livet som innsats- det kan bety en sikker død eller så kan man være så heldig å bli plukket opp av europeiske grensevakter. Møtet med Europa er et stort sjokk, da mange "båtimigranter" tas fingeravtrykk av og puttes i lukkede sentre for irregulære immigranter. Dessverre er det en økende trend at mennesker som kommer til Europa og ber om beskyttelse, arresteres og isoleres bak høyre murer. På den norske ferieøya Malta, for eksempel, har noen sittet isolert i opp til fem år.

Transittsentre

Ifølge websiden "No Fortress Europe", en side drevet av Den europeiske/nordiske venstregrønn alliansen i det Europeiske parlamentet, står det ikke bra til med asylstatuttet, menneskerettighetene og behandlingen av flyktninger i Europa. Siden 1992 har ca. 6.700 mennesker dødd i forsøk på å ta inn i drømmelandet. Ingen vet nøyaktig hvor mange som har dødd, fordi ingen sikre tall finnes. Man antar at for hver immigrant som har klart å ta seg levende til Europa, koster dette fire mennesker livet. Med andre ord, mange ikke-europeiske immigranter har vært vitne til at venner har dødd foran øyene på dem. I de verste tilfellene, har hele familier omkommet. Et fremtredende symbol på Festningen, er den økte bruken av såkalte "midlertidige transittsentre". Sentrene finnes på kryss og tvers i Europa, og huser mer og mer ikke-europeiske statsborgere. 174 av dem er i drift, og flesteparten er i Tyskland og Polen. Mange er drevet av politi eller militæret, og forholdene ved dem er inhumane. Noen av sentrene "eksisterer" ikke på papiret - de er "uoffisielle", men likevel er de der, synlig for det blottet øyet. På nært hold, minner de om et fengsel eller en flyktningleir fra et katastrofeområde.

Seks måneders arrest

I EUs kamp for å håndtere ulovlig migrasjon, foreslår policymakere i et kontroversielt direktiv at "tredje nasjonaliteter", en term som brukes om ikke-europeiske immigranter, kan anholdes i sentrene i opp til seks måneder i påvente av en avgjørelse om retur til transitt- eller avsenderland. På et vis er EU mindre opptatt av å forstå *hvorfor* irregulær migrasjon oppstår, men ønsker å innføre "felles standardregler og prosedyrer" for å institusjonalisere bruken av "administrativ internering". Forslaget åpner for å anholde immigranter i sentrene under selve saksbehandlingen. Mens en byråkrat skal avgjøre en søknad, må immigranter vente i uvisshet i sentrene. Journalister, parlamentarikere, ikke-statelige organisasjoner, har gjentatte ganger dokumentert forholdene, og påpekt at sentrene har dårligere forhold enn europeiske fengsler. I tillegg påpeker de at fundamentale menneskerettigheter og alminnelig bevegelsesfrihet brytes systematisk.

Betydelige utfordringer

Med andre ord, EU og dens medlemsstater har betydelige utfordringer foran seg. Dessverre ser man konturene av at flyktninger, asylsøkere og ikke-europeiske immigranter får redusert adgang til menneskerettigheter innenfor EU-området, ifølge Amnesty Internationals årsrapport formenneskerettigheter for 2006. Personer fortsetter å bli pågrepet, internert og deportert tilbake til konfliktsoner, der de er i reell fare for å bli utsatt for tortur eller annen fare. I flere EU-stater, for eksempel, Malta, Italia, Hellas og Spania, rapporteres det om uverdige forhold og dårlig behandling av irregulære immigranter i lukkede sentre.

April 2007 (©) Haugsbakken Publikasjoner